

TIỀM NĂNG VÀ THÁCH THỨC ỨNG DỤNG TRÍ TUỆ NHÂN TẠO (AI) TRONG GIẢNG DẠY HỌC PHẦN TÂM LÝ HỌC XÃ HỘI CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC TRÀ VINH

Lê Thị Xuân Mai¹
Trường Đại học Trà Vinh
Nguyễn Thị Thúy²
Trường Đại học Trà Vinh
Trần Thị Tuyết Lan³
Trường Đại học Tiền Giang

Tóm tắt: Tâm lý học xã hội là một trong những học phần cơ bản, nền tảng giúp sinh viên hiểu được hành vi, thái độ và sự tương tác giữa người với người trong bối cảnh xã hội hiện nay. Việc ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) trong giảng dạy học phần này tại Trường Đại học Trà Vinh có nhiều triển vọng, mở ra cơ hội trong việc nâng cao chất lượng đào tạo, cá nhân hóa việc học và kích thích tư duy phản biện của sinh viên. Tuy nhiên, việc ứng dụng AI đối với học phần này tại Trường cũng đặt ra những thách thức về cơ sở vật chất, đạo đức học thuật và năng lực chuyển đổi số của người dạy và người học. Bài viết phân tích tiềm năng, thách thức và đề xuất giải pháp để triển khai hiệu quả AI vào hoạt động giảng dạy học phần Tâm lý học xã hội tại Trường Đại học Trà Vinh.

Từ khóa: trí tuệ nhân tạo (AI), Tâm lý học xã hội, Trường Đại học Trà Vinh

POTENTIALS AND CHALLENGES OF APPLYING ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI) IN TEACHING SOCIAL PSYCHOLOGY TO STUDENTS AT TRA VINH UNIVERSITY

Le Thi Xuan Mai¹
Tra Vinh University
Nguyen Thi Thuy²
Trường Đại học Trà Vinh
Tran Thi Tuyen Lan³
Tien Giang University

Abstract: Social Psychology is one of the fundamental courses that equips students with an understanding of human behavior, attitudes, and interpersonal interactions within today's social context. The application of Artificial Intelligence (AI) in teaching this course at Tra Vinh University holds great promise, offering opportunities to improve training quality, personalize learning experiences, and stimulate students' critical thinking. However, the integration of AI also poses several challenges, such as limitations in infrastructure, academic ethics concerns, and the digital transformation capacity of both instructors and learners. This paper analyzes the potentials and challenges of using AI in the instruction of Social Psychology at Tra Vinh University and proposes practical solutions for effective implementation.

Keywords: Artificial Intelligence (AI), Social Psychology, Tra Vinh University.

Nhận bài: 10/04/2025

Phản biện: 17/05/2025

Duyệt đăng: 21/05/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh chuyển đổi số và sự phát triển nhanh chóng của công nghệ, trí tuệ nhân tạo (AI) ngày càng khẳng định vai trò quan trọng trong giáo dục, đặc biệt là ở bậc đại học. AI hỗ trợ tích cực trong cá nhân hóa nội dung học tập, phân tích dữ liệu dạy học, đánh giá năng lực người học và nâng cao khả năng tương tác, từ đó thúc đẩy tư duy phản biện.

Việc ứng dụng AI vào giảng dạy các học phần khoa học xã hội và nhân văn, điển hình là học phần Tâm lý học xã hội tại Trường Đại học Trà Vinh, mang lại nhiều tiềm năng nhưng cũng đặt ra không ít thách thức về phương pháp luận, học thuật, năng lực chuyển đổi số và vấn đề liên chính học thuật. Trong bối cảnh sinh viên có xuất thân đa dạng về văn hóa và trình độ, việc tích hợp AI

cần phù hợp với mục tiêu môn học, điều chỉnh phương pháp giảng dạy, tổ chức lớp học và cách kiểm tra – đánh giá.

Bài viết phân tích các tiềm năng, thách thức nêu trên, đồng thời đề xuất một số định hướng triển khai hiệu quả, phù hợp với đặc điểm người dạy, người học và điều kiện cơ sở vật chất của Trường Đại học Trà Vinh.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tiềm năng ứng dụng AI trong giảng dạy học phần Tâm lý học xã hội cho sinh viên

Mô phỏng những tình huống thực tế trong giảng dạy học phần Tâm lý học xã hội bằng AI

Việc ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong giảng dạy học phần Tâm lý học xã hội như việc mô hình hóa hành vi con người trong các tình huống: thiên lệch

trong nhận thức, định kiến xã hội, hành vi lệ thuộc vào nhóm người, xung đột nhóm, tâm lý đám đông và thao túng truyền thông xã hội,... (Trần Quốc Thành, Nguyễn Đức Sơn, 2014). Thông qua việc mô phỏng những tình huống xã hội bằng AI trong học phần Tâm lý học xã hội làm cho các khái niệm trừu tượng trở nên trực quan sinh động, dễ hiểu hơn, từ đó giúp tăng khả năng ghi nhớ và vận dụng kiến thức của sinh viên.

Bên cạnh đó, việc ứng dụng trí tuệ nhân tạo có thể giúp giảng viên xây dựng các tình huống giả định nhằm góp phần tái hiện những hoàn cảnh, mối quan hệ và các xung đột xã hội một cách sinh động trong giảng dạy. Qua đây giúp sinh viên vận dụng kiến thức đã học vào quan sát, phân tích, lý giải các hiện tượng tâm lý trong thực tế, hành vi xã hội qua các mô hình trực quan sinh động. Điều này góp phần giúp sinh viên Trường Đại học Trà Vinh nâng cao khả năng áp dụng lý thuyết của học phần Tâm lý học xã hội vào đời sống.

Ngoài ra, trí tuệ nhân tạo có khả năng xây dựng các nhân vật ảo biết tương tác, nói chuyện và thay đổi cách ứng xử tùy theo mong muốn, tương tác của người học. Sinh viên sẽ đóng vai vào các vị trí khác nhau trong xã hội để cảm nhận được các tác động của những chuẩn mực xã hội, vai trò nhóm, tác động của định kiến xã hội. Điều này, góp phần tăng tính tương tác và nhập vai của sinh viên vào các tình huống trong xã hội.

Ứng dụng AI phân tích dữ liệu xã hội học trong giảng dạy học phần Tâm lý học xã hội

Bên cạnh việc nghiên cứu hành vi cá nhân trong tương tác, nhóm xã hội, Tâm lý học xã hội còn phân tích, giải thích các xu hướng hành vi tập thể, các hiện tượng tâm lý hình thành từ môi trường xã hội như: định kiến xã hội, tâm lý nhóm, hành vi ứng xử trong cộng đồng. Vì vậy, các dữ liệu, số liệu xã hội học có được từ những cuộc khảo sát, phỏng vấn sâu, truyền thông là một trong nguồn thông tin quý, đáng tin cậy giúp sinh viên trong việc phân tích tâm lý của cá nhân trong bối cảnh xã hội nhất định, nhận biết mối quan hệ giữa cấu trúc xã hội và hành vi con người và rèn luyện kỹ năng nghiên cứu.

Ứng dụng AI vào các bài tập về việc phân loại, thống kê, trích xuất ý kiến nhằm phân tích thái độ của giới trẻ ở tỉnh Trà Vinh đối với định kiến giới, bạo lực học đường, sự khác biệt vùng miền sẽ giúp sinh viên dễ dàng tiếp cận dữ liệu thực tế, rèn luyện kỹ năng đọc hiểu, giải quyết các vấn đề xã hội từ góc nhìn tâm lý. Song song đó, việc ứng

dụng trí tuệ nhân tạo nhằm tạo ra các biểu đồ, bản đồ, phân cụm nhóm, giúp sinh viên nhìn rõ mối liên hệ giữa các yếu tố tuổi tác, giới tính, vùng miền, nhận thức xã hội sẽ góp phần phát triển tư duy nghiên cứu định lượng thông qua môn Tâm lý học xã hội cho sinh viên.

Ứng dụng AI nhằm cá nhân hoá nội dung học và đánh giá người học trong giảng dạy học phần Tâm lý học xã hội

Học phần Tâm lý học xã hội ở Trường Đại học Trà Vinh được thiết kế nhằm cung cấp cho sinh viên những kiến thức về cách cá nhân chịu ảnh hưởng từ chuẩn mực, nhóm, truyền thông,... trong môi trường xã hội; các hiện tượng về định kiến, tương tác nhóm, thái độ xã hội. Nội dung của học phần rất cần gắn với những trải nghiệm của người học ở các tình huống thực tiễn. Tuy nhiên, sinh viên của Trường có xuất phát điểm, cách tiếp cận và khả năng tiếp thu kiến thức đối với học phần này khác nhau. Việc ứng dụng AI giúp cá nhân hoá việc học để nâng cao chất lượng giảng dạy học phần Tâm lý học xã hội ở Trường Đại học Trà Vinh là cần thiết. Giảng viên ứng dụng AI trong điều chỉnh nội dung học phần theo mức độ hiểu của từng sinh viên. Thông qua phân tích hành vi học tập như số lần đăng nhập, kết quả trả lời câu hỏi, tốc độ hoàn thành bài tập,... AI đề xuất nội dung phù hợp với khả năng từng người học. Nhằm giúp sinh viên hiểu sâu hơn về khái niệm “áp lực nhóm”, AI sẽ gợi ý cho sinh viên tiếp tục nghiên cứu về khái niệm “tâm lý đám đông”, trong trường hợp sinh viên chưa hiểu về khái niệm trên, sinh viên sẽ được cung cấp những video có liên quan nhằm bổ sung kiến thức hoặc bổ sung các câu hỏi kiểm tra nhanh đối với nội dung này. Việc tự động điều chỉnh nội dung theo mức độ hiểu của từng sinh viên nhằm giúp tối ưu hóa việc tiếp thu, tránh học thụ động và quá tải khi học học phần Tâm lý học xã hội.

Đặc biệt, giảng viên còn có thể ứng dụng AI trong cá nhân hoá việc đánh giá sinh viên. Giảng viên có ứng dụng AI trong việc tạo ra đề kiểm tra học phần này một cách linh hoạt theo năng lực cá nhân như xây dựng ngân hàng câu hỏi trắc nghiệm, tình huống phân tích, và chọn ngẫu nhiên theo mức độ nhận thức của thang Bloom. Trường hợp, sinh viên có thể mạnh về lý thuyết được giao bài tập đánh giá thiên về lập luận khái niệm, sinh viên có tư duy thực hành tốt sẽ được giao bài tập kiểm tra phân tích tình huống xã hội.

Ứng dụng AI để phản hồi tự động bài tập, bài kiểm tra, bài thi của sinh viên nhanh chóng, kịp thời và mang tính riêng tư. Sau khi người học nộp bài, hệ thống AI sẽ đưa ra nhận xét cho từng sinh viên như chỉ ra điểm mạnh, điểm yếu của bài tập do sinh viên thực hiện và gợi ý cách cải thiện một cách rõ ràng nhằm giúp sinh viên khắc phục hạn chế. Giảng viên sẽ tiết kiệm thời gian chấm bài, sinh viên không chỉ biết điểm số của mình mà còn rút ra bài học từ các gợi ý.

2.2. Thách thức khi triển khai ứng dụng AI trong giảng dạy học phần Tâm lý học xã hội tại Trường Đại học Trà Vinh

Hạn chế về cơ sở hạ tầng công nghệ và thiết bị

Một số sinh viên tham gia học học phần Tâm lý học xã hội ở Trường Đại học Trà Vinh có hoàn cảnh kinh tế khó khăn, thiếu thiết bị hoặc đường truyền mạnh để học tập hiệu quả với các công cụ AI. Một trong những thách thức đáng quan tâm trong việc ứng dụng trí tuệ nhân tạo vào giảng dạy đối với học phần trên ở Trường Đại học Trà Vinh, là sự chênh lệch trong điều kiện tiếp cận công nghệ của sinh viên. Dù AI có tiềm năng nâng cao chất lượng giảng dạy nhưng để khai thác được các lợi thế này, người học cần máy tính cá nhân, máy tính bảng, điện thoại thông minh, kết nối internet ổn định với tốc độ cao. Đây là một trong những rào cản đối với một bộ phận sinh viên có hoàn cảnh kinh tế khó khăn. Việc trang bị thiết bị học tập đủ tiêu chuẩn, hiện đại là một gánh nặng kinh tế đối với họ. Trong khi đó, các phần mềm tích hợp AI hoặc hệ thống học tập trực tuyến thông minh thường đòi hỏi cấu hình thiết bị cao và đường truyền internet ổn định, điều này không phải sinh viên nào cũng có điều kiện đáp ứng.

Thách thức về năng lực chuyển đổi số của giảng viên và sinh viên

Để ứng dụng hiệu quả các nền tảng AI vào giảng dạy học phần Tâm lý học xã hội, đòi hỏi giảng viên và sinh viên cần có kỹ năng chuyển đổi số cao. Trường Đại học Trà Vinh đã quan tâm tập huấn cho giảng viên đối với lĩnh vực này, điển hình Trường đã có Kế hoạch số 249/KH - TT.HL-DH ngày 20/12/2023 của Trung tâm Học liệu – Phát triển Dạy và Học trực thuộc Trường Đại học Trà Vinh về tổ chức lớp tập huấn “Ứng dụng Trí tuệ nhân tạo (AI) trong giảng dạy và nghiên cứu” (Trung tâm Học liệu – Phát triển Dạy và Học, 2023) và thông báo số 250/TB TT.HL-DH ngày 20/12/2023 về việc đăng ký tập huấn: Ứng dụng AI trong giảng dạy và nghiên cứu cho

viên chức (Trung tâm Học liệu – Phát triển Dạy và Học, 2023). Tuy nhiên, vào ngày 29/12/2023, chỉ có hơn 70 giảng viên Trường Đại học Trà Vinh và Trường Đại học Đồng Tháp tham gia tập huấn (Trung tâm Học liệu – Phát triển Dạy và Học, 2023). Năm 2024, Trường Đại học Trà Vinh có thông báo số 232/TB TT.HL-DH ngày 12/12/2024 về việc đăng ký tham dự buổi chia sẻ nội dung “Ứng dụng AI trong giảng dạy” từ Tiến sĩ Andrew Ryan Marchand – Canada. Năm 2025, Trường Đại học Trà Vinh tiếp tục có Kế hoạch số 253/KH - TT.HL-DH ngày 10/4/2025 của Trung tâm Học liệu – Phát triển Dạy và Học tập huấn ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy tháng 4 và 5 năm 2025 (Trung tâm Học liệu – Phát triển Dạy và Học, 2025) và Thông báo số 54/TB TT.HL-DH ngày 11/4/2025 về việc đăng ký tập huấn ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy tháng 4 và 5 năm 2025 với chuyên đề: Ứng dụng AI trong thiết kế slide bài giảng từ tài liệu có sẵn; Ứng dụng AI để xây dựng video hoạt hình (Trung tâm Học liệu – Phát triển Dạy và Học, 2025).

Một trong những rào cản trong quá trình ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) vào giảng dạy học phần Tâm lý học xã hội tại Trường là đội ngũ giảng viên và sinh viên còn hạn chế về năng lực chuyển đổi số. Việc tích hợp hiệu quả các nền tảng công nghệ vào giảng dạy yêu cầu các thiết bị và kết nối ổn định, đặc biệt kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin của người dùng phải thành thạo, có phương pháp và kỹ năng sư phạm tốt. Tuy nhiên, giảng viên Trường Đại học Trà Vinh chưa quan tâm nhiều đến việc tiếp cận các khóa tập huấn chuyên sâu về AI trong giáo dục. Điều này dẫn đến việc giảng viên vẫn còn dè dặt hoặc chưa sẵn sàng trong việc áp dụng AI vào thực tiễn giảng dạy, dù họ nhận thức được tiềm năng của công nghệ trong lĩnh vực giáo dục.

Về phía sinh viên tham gia học học phần Tâm lý học xã hội, phần lớn đều quen thuộc với công nghệ ở mức độ cơ bản phục vụ học tập nhưng các em chưa hình thành năng lực học tập với việc ứng dụng công nghệ AI một cách hiệu quả. Việc khai thác các công cụ như ChatGPT để hỗ trợ việc học với tư duy phản biện, luyện tập tình huống tâm lý xã hội, tự kiểm tra kiến thức đã học với các ứng dụng AI vẫn còn hạn chế. Những sinh viên có hoàn cảnh kinh tế khó khăn thường ít có cơ hội tiếp cận với công nghệ giáo dục hiện đại. Một bộ phận khác thường có tâm lý e ngại, chưa chủ động ứng dụng trí tuệ nhân tạo vào trong việc học học

phần Tâm lý học xã hội.

Vì vậy, nếu không có những chương trình tập huấn nhằm nâng cao năng lực chuyển đổi số cho sinh viên, thì việc ứng dụng AI trong giảng dạy học phần Tâm lý học xã hội nói riêng và trong giảng dạy ở bậc đại học nói chung khó đạt được hiệu quả như mong đợi.

Rủi ro về đạo đức học thuật

Học phần Tâm lý học xã hội có những yêu cầu cao về khả năng phản biện, lập luận của người học, phân tích tình huống xã hội và vận dụng lý thuyết đã học vào giải quyết các tình huống trong thực tế. Vì vậy, nếu sinh viên lạm dụng trí tuệ nhân tạo một cách máy móc, giảng viên không phát hiện nội dung bài làm của sinh viên do AI viết sẽ làm giảm chất lượng giảng dạy học phần này. Tác giả Phan Trung Kiên nhận định về hạn chế khi ứng dụng AI vào giáo dục đại học cũng cho rằng *“Việc quá phụ thuộc vào các công cụ AI có thể làm giảm sự phát triển của các kỹ năng tư duy phản biện vì sinh viên có thể trở nên quá phụ thuộc vào lời khuyên do AI tạo ra thay vì học cách tự đưa ra quyết định hợp lý”* (Phan Trung Kiên, Nguyễn Đức Ca, Đinh Tiến Dũng, 2024). Hiện tại, các hệ thống kiểm tra đạo văn chưa thực sự phát triển vượt bậc để phát hiện với những bài làm do AI tạo ra và không trùng lặp với nguồn đã có.

Ngoài ra, một bộ phận sinh viên tham gia học môn Tâm lý học xã hội chưa nhận thức rõ ranh giới giữa việc sử dụng AI để hỗ trợ quá trình học tập và việc sử dụng AI để gian lận trong học thuật. Nếu sinh viên không được hướng dẫn cụ thể vấn đề này, sinh viên có thể vô tình ứng dụng AI vào

việc gian lận trong học tập, dẫn đến hậu quả lâu dài là sự lệch chuẩn về mặt đạo đức trong học tập và nhận thức xã hội của sinh viên.

2.3. Đề xuất giải pháp

Nhà trường cần tổ chức nhiều hơn các buổi tập huấn sử dụng AI trong giảng dạy: hướng dẫn cho giảng viên các kỹ thuật tích hợp AI vào thiết kế bài giảng. Khi nhà trường triển khai tập huấn, giảng viên cần tham gia nghiêm túc và học tập có hiệu quả trong những lần tập huấn này.

Nhà trường tăng cường hơn nữa việc tích hợp AI vào hệ thống LMS như kết hợp AI để chấm điểm, phản hồi và theo dõi tiến độ học tập của sinh viên trong hệ thống E-learning của nhà trường.

Tổ chức tập huấn và khuyến khích sinh viên sử dụng AI có định hướng, giảng viên giảng dạy học phần Tâm lý học xã hội nên đưa ra hướng dẫn rõ ràng về việc sử dụng AI như công cụ hỗ trợ cho quá trình học tập.

Giảng viên tăng cường hơn nữa việc khuyến khích sinh viên ứng dụng AI để thực hiện các bài tập nhằm phân tích hiện tượng xã hội.

III. KẾT LUẬN

Việc ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong giảng dạy học phần Tâm lý học xã hội tại Trường Đại học Trà Vinh là một hướng đi cần thiết và khả thi, phù hợp với mục tiêu đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao nhằm phục vụ cộng đồng. Tuy nhiên, để triển khai hiệu quả vấn đề này, cần đầu tư hơn nữa về mặt cơ sở hạ tầng, con người, và cần có chiến lược lâu dài, đồng thời đảm bảo yếu tố đạo đức học thuật và phát triển toàn diện năng lực tư duy phản biện, sáng tạo cho người học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Lê Thị Xuân Mai (2022), Phụ lục IIIa-Elearning1, Kế hoạch giảng dạy học phần Tâm lý học xã hội, Trường Đại học Trà Vinh.
2. Phan Trung Kiên, Nguyễn Đức Ca, Đinh Tiến Dũng (2024), Ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong dạy học và nghiên cứu khoa học tại các trường đại học. Tạp chí Giáo dục (2024), 24(24), 14-19
3. Trần Quốc Thành, Nguyễn Đức Sơn (2014), Tâm lý học xã hội, NXB Đại học Sư Phạm.
4. Trường Đại học Trà Vinh, Trung tâm Học liệu – Phát triển Dạy và Học (2023), Kế hoạch số 249/KH – TT.HL-DH ngày 20/12/2023 về tổ chức lớp tập huấn “Ứng dụng Trí tuệ nhân tạo (AI) trong giảng dạy và nghiên cứu”.
5. Trường Đại học Trà Vinh, Trung tâm Học liệu – Phát triển Dạy và Học (2023), Thông báo số 250/TB TT.HL-DH ngày 20/12/2023 về việc đăng ký tập huấn: “Ứng dụng AI trong giảng dạy và nghiên cứu”.
6. Trường Đại học Trà Vinh (2024), Thông báo số 232/TB TT.HL-DH ngày 12/12/2024 về việc đăng ký tham dự buổi chia sẻ nội dung “Ứng dụng AI trong giảng dạy”.
7. Trường Đại học Trà Vinh, Trung tâm Học liệu – Phát triển Dạy và Học (2025), Kế hoạch số 253/KH - TT.HL-DH ngày 10/4/2025 về việc tập huấn ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy tháng 4 và 5 năm 2025.
8. Trường Đại học Trà Vinh, Trung tâm Học liệu – Phát triển Dạy và Học (2025), Thông báo số 54/TB TT.HL-DH ngày 11/4/2025 về việc đăng ký tập huấn ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy tháng 4 và 5 năm 2025.
9. Trường Đại học Trà Vinh, Trung tâm Học liệu – Phát triển Dạy và Học (2023), https://celri.tvu.edu.vn/hon-70-giang-vien-truong-dai-hoc-tra-vingh-va-truong-dai-hoc-dong-thap-tham-du-tap-huan-ung-dung-tri-tue-nhan-cao-ai-trong-giang-day-va-nghien-cuu/?utm_source=chatgpt.com, truy cập ngày 20/5/2025